מא ע"א–ע"ב. קדימות בברכות

משנה

היו לפניו **מינין** הרבה, רבי יהודה אומר: אם יש ביניהן מין שבעה (שבעת המינים) - עליו הוא מברך. וחכמים אומרים: מברך על איזה מהן שירצה.

גמרא

עולא: נחלקו דווקא באוכל פירות (כדו' זית ותפוח) שברכתם שווה (ובברכה אחת פוטר את שני הפירות. לרבי יהודה יקדים את הזית, שהוא משבעת המינים, ולחכמים יקדים את הפרי החביב עליו), אבל באוכלים שברכתם שונה (כדו' תפוח וגזר) יברך על כל פרי וירק בנפרד (ואין ברכה פוטרת את חברתה)

ברייתא

היו לפניו צנון (האדמה) וזית (העץ, משבעת המינים) - מברך על הצנון ופוטר את הזית.
רבי יהודה אומר: מברך על הזית, שהזית ממין שבעה.
רבי יהודה אומר: אם מחמת צנון בא הזית - מברך על הצנון, ופוטר את הזית.

בצנון וזית (שברכותיהם שונות) - מברך על הצנון ופוטר את הזית?

ברכת הצנון פוטרת את הזית רק במקרה שאכילת הצנון עיקר, והזית טפל (שאכל את הזית רק כדי להפיג את חריפות הצנון)

אם הברייתא עוסקת בטפל ועיקר (ואכל זית מפני החריפות), כיצד אומר רבי יהודה שיברך על הזית, הרי הוא טפל בארוחה? (לא ייתכן שרבי יהודה לא סובר דין זה שמברך על העיקר ונפטר מברכת הטפל)

רב יהודה לא סובר את הדין של "פוטר ברכת העיקר את הטפל"

מהברייתא (אם מחמת צנון בא הזית, משמע שהצנון עיקר והזיתים טפל) אנו למדים שאף רבי יהודה סובר "פוטר ברכת העיקר את הטפל"?

גם רבי יהודה סובר את דין "פוטר ברכת העיקר את הטפל", והברייתא "חסורי מחסרא", ונחלקו רבנן ורבי יהודה בדין ברכות שוות (ולמעשה הברייתא היא בדיוק כדברי עולא)

משנה

כל שהוא עיקר ועמו טפלה, מברך על העיקר ופוטר את הטפילה

ברייתא

היו לפניו צנון וזית מברך על הצנון ופוטר את הזית. במה דברים אמורים? כשהצנון עיקר, אבל אין הצנון עיקר דברי הכל מברך על זה וחוזר ומברך על זה (מברך העץ על הזית, ואדמה על הצנון).
ושני מינין בעלמא שברכותיהן שוות מברך על איזה מהן שירצה; רבי יהודה אומר: מברך על הזית שהזית ממין שבעה

משנה

היו לפניו **מינין** הרבה, רבי יהודה אומר: אם יש ביניהן מין שבעה (שבעת המינים) - עליו הוא מברך. וחכמים אומרים: מברך על איזה מהן שירצה.

גמרא

נחלקו רבי אמי ורב יצחק נפחא: מה כוונת המשנה "מינין" - אותה ברכה, או ברכות שונות?

חד: נחלקו התנאים במונחים לפניו פירות העץ (כדו' זית ותפוח), אבל בברכות שונות (כדו' זית וגזר) - מברך פעמיים.

חד: נחלקו התנאים בין במונחים לפניו פירות העץ (כדו' זית ותפוח), ובין בברכות שונות.

רב יצחק: "ארץ חיטה ושעורה..." כל המוקדם בפסוק - קודם בברכתו (התורה משבחת את פירות ארץ ישראל)

בוודאי בברכות שונות יברך את שתי הברכות (לפני אכילת זית, ולפני אכילת הגזר), אזי מה ההבדל בין חכמים לרבי יהודה (לשניהם מברכים את שתי הברכות)? המשנה לא ברורה לפי הסבר זה?

רבי חנן: "ארץ חיטה ושעורה..." כל גודל של פרי הוא נפק"מ להלכה (התורה משבחת את פירות ארץ ישראל שיש הלכות שתלויות בהם. לפ"ז אין משמעות לסדר הפירות בפסוק)

לדעת רבי יהודה חובה להקדים בברכות שונות את פירות משבעת המינים - כדעת רבי יצחק (ופירוש הפסוק לא כדעת רבי חנן), ולדעת רבנן חביב עדיף (וברכת הגזר קודמת לזית, ופירוש הפסוק כדעת רבי חנן, ואינו קשור לקדימות בברכות כדעת רב יצחק).

מהיכן ילמד רב יצחק דין שיעורים אלו בנוגע להלכות?

אף לרבי חנן השיעורים הללו אין כתובים בתורה בפירוש, אלא השיעורים נקבעו ע"י חכמים והסמיכום (לדעת רבי חנן) לפסוק מהתורה (ולדעת רבי יצחק הפסוק משמש ללימוד קדימות בברכות, ולמעשה דיני השיעורים הם בלא אסמכתא)